

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

№ 0420/10-1989

„08” Вересня 2014 р.

Генеральному прокурору України
Яремі В.Г.

Копія:

Президенту Українського союзу
промисловців та підприємців
Кінаху А.К.

Міністру внутрішніх справ України
Авакову А.Б.

Голові Служби безпеки України
Наливайченку В.О.

Голові Державної фіскальної служби
України
Білоусу І.О.

*Щодо надання роз'яснення про
застосування положень законів України
(затверджено рішенням Комітету 03.09.2014 р.,
протокол №37)*

Шановний Віталію Григоровичу!

Останнім часом до Комітету надходять звернення від суб'єктів господарювання, представників бізнесу з приводу неправомірного тиску на бізнес, що проявляється перш за все в значній кількості перевірок, безпідставному відкриттю кримінальних проваджень, дублюванню різними правоохоронними органами функцій щодо проведення перевірок та відкриття кримінальних проваджень відносно одних і тих же суб'єктів господарювання за одними і тими ж господарськими операціями.

Такі нарікання з боку платників податків пояснюються довільним розумінням посадовими особами правоохоронних органів України вимог

К
Державна фіскальна служба України
580/2 від 11.09.2014

положень ст.214 КПК України та особливостей об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 212 КК України.

Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків настає у випадку, якщо буде встановлено, що платником податку з метою ухилення від сплати податків допущено порушення вимог податкового законодавства, яке призвело до фактичного ненадходження до бюджетів суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, які в тисячу і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян (з 1 січня 2014 року - ненадходження до бюджетів коштів в розмірі понад 609 тисяч гривень).

Порушення вимог податкового законодавства відповідно до ст.86 Податкового кодексу України (далі – ПК України) встановлюється актом документальної перевірки. У разі, коли за результатами перевірки повноти та своєчасності сплати податків порушень не встановлено складається довідка. Інших видів документів, за результатами перевірок податковими органами суб'єктів господарювання законодавство не передбачає.

Разом з тим, з грудня 2012 року, після набрання чинності Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України), склалась практика, відповідно до якої, будь-які правоохоронні органи держави, керуючись ст.214 КПК України здійснюють реєстрацію у Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР) інформації про ухилення від сплати податків та розпочинають розслідування за ст.212 Кримінального кодексу України (далі - КК України) на підставі будь-яких документів (аналітичних довідок, висновків, аналізів і навіть рапортів оперативних співробітників), які, зокрема, містять лише припущення про можливе ухилення від сплати податків, без належного підтвердження та обґрунтування факту податкового правопорушення.

При цьому, набули поширення випадки, коли такі кримінальні провадження, розслідуються різними, а інколи і всіма правоохоронними органами держави. Як наслідок, це призводить до скарг з боку платників податків щодо надмірного тиску на бізнес з боку контролюючих і правоохоронних органів і, в цілому, створює негативний інвестиційний клімат в державі.

Відповідно до вимог ч.1 ст.214 КПК України «Слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР та розпочати розслідування».

Так, на нашу думку ст. 214 КПК України передбачає, що до ЄРДР вноситься інформація саме про вчинене кримінальне правопорушення.

Особливості бланкетної норми ст.212 КК України, як уже зазначалось вище, є обов'язкове встановлення порушення податкового законодавства, яке призвело до фактичної несплати податків на суму понад 609 тисяч гривень,

податкове законодавство в свою чергу (ст. 86 ПК України) передбачає єдину форму документа, яким встановлює таке порушення - це акт податкової перевірки.

Внесення до ЄРДР інформації про нібито вчинене ухилення від сплати податків на підставі інших документів, окрім актів, не відповідає вимогам навіть діючій ст. 214 КПК України і призводить до вищезазначених негативних наслідків.

Щодо дублювання всіма правоохоронними органами функцій відкриття відносно суб'єктів господарювання кримінальних проваджень за фактом ухилення від сплати податків, вважаємо за необхідне зазначити наступне.

У відповідності до вимог ст.ст. 216,218 КПК України кримінальне правопорушення за ознаками злочину, передбаченого ст. 212 КК України є прерогативою (підслідністю) органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства (Державна фіскальна служба України). Крім того, відповідно до вказаної норми, слідчий на початку розслідування кримінальних правопорушень перевіряє наявність в інших правоохоронних органах вже розпочатих кримінальних проваджень щодо того ж кримінального правопорушення та, у разі якщо буде встановлено, що іншим слідчим органу досудового розслідування або слідчим іншого органу досудового розслідування розпочато таке кримінальне провадження, слідчий вживає заходів щодо передачі матеріалів слідчому, який вже здійснює відповідне досудове розслідування, а прокурор зобов'язаний визначити належну підслідність.

Але на практиці кримінальні правопорушення за одним і тим же фактом ухилення від сплати податків одночасно розслідуються різними правоохоронними органами та досить тривалий час знаходяться без визначення належної підслідності, оскільки норми КПК України не передбачають ні механізму перевірки наявності кримінальних проваджень, ні чітких термінів передачі матеріалів іншому слідчому.

Враховуючи викладене, для оперативного виправлення ситуації, що створюється внаслідок безпідставного необґрунтованого внесення та подальшого розслідування слідчими різних правоохоронних органів відомостей щодо одних і тих же кримінальних правопорушень та правильності застосування вищезазначених законодавчих актів, відповідно до статті 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» №116/95-95 ВР від 04.04.1995 року надаємо наступне роз'яснення щодо порядку розгляду в органах досудового розслідування заяв і повідомлень про ухилення від сплати податків зборів (обов'язкових платежів), а також порядку передачі матеріалів слідчому, у разі здійснення розслідування за одним і тим же фактом вчинення кримінального правопорушення:

1. Досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 212 та 212-1 КК України, може бути розпочате виключно за умови встановлення обставин, що можуть свідчити про вчинення зазначеного кримінального правопорушення з урахуванням особливостей

ознак відповідного складу правопорушення, в тому числі суспільно небезпечних наслідків у чітко визначеному кримінальним законом розмірі (суми несплати податків, зборів і інших обов'язкових платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, мають в тисячу і більше разів перевищувати установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян). Такі обставини можуть бути встановлені, як правило, у порядку, передбаченому законодавством, яке регламентує порядок сплати податків, зборів або інших загальнообов'язкових платежів, або в результаті проведення оперативно-розшукової діяльності з використанням передбачених законом заходів.

Розслідування таких проваджень повинно здійснюватися із суворим дотриманням вимог КПК України щодо підслідності.

2. Внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відповідних відомостей за умови відсутності встановленого розміру злочинних наслідків, з огляду на вимогу КПК про зазначення в таких відомостях попередньої правової кваліфікації кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, порушує порядок початку досудового розслідування.

3. У зв'язку з важливістю питання, роз'яснення оприлюднити на офіційному веб-сайті Комітету та рекомендувати Всеукраїнській громадській неприбутковій організації «Український союз промисловців і підприємців» довести до відома підприємців.

З повагою

Голова Комітету

А. Кожем'якін